Ontwerpstandaarden voor autosnelwegen

prof.dr.ir. Hans De Backer

Associate professor

Ghent University

Department of Civil Engineering

Technologiepark Zwijnaarde 60 – 9052 Zwijnaarde

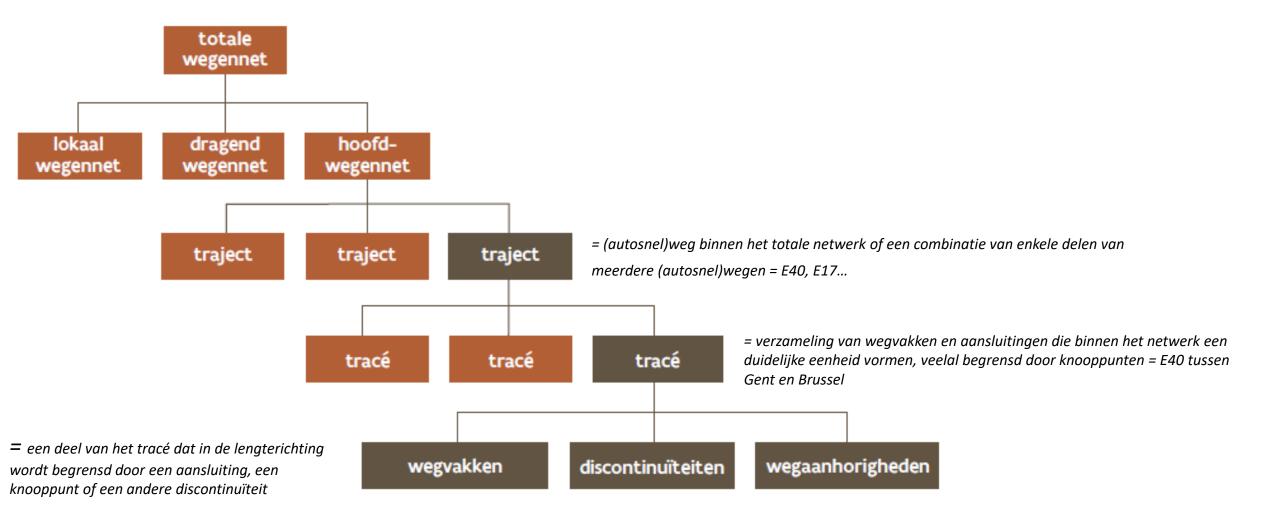
- Inleiding
- Ontwerpsnelheid
- Zichtafstanden
- Horizontaal alignement
- Verticaal alignement
- Dwarsprofiel
- Discontinuïteiten

- VWI is een/de standaard

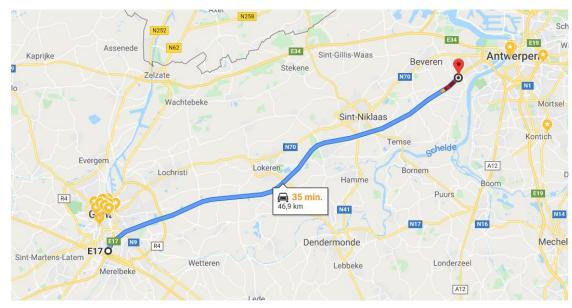

E17 Frankrijk -> Antwerpen: Traject

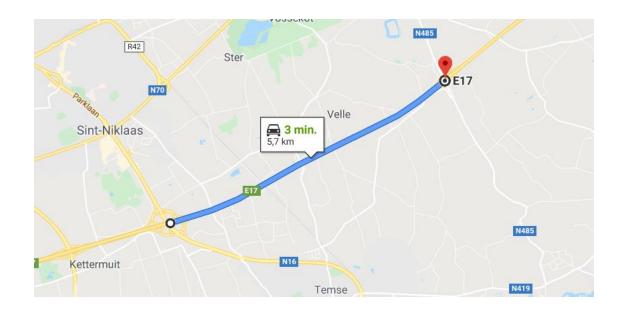

E17 Gent -> Antwerpen: Tracé

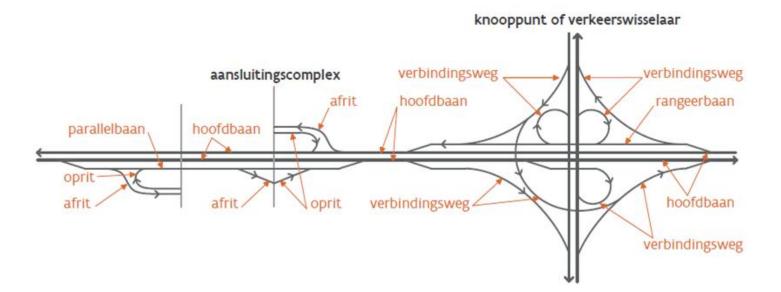

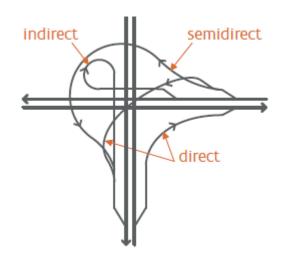

E17 Sint-Niklaas -> Haasdonk: Wegvak

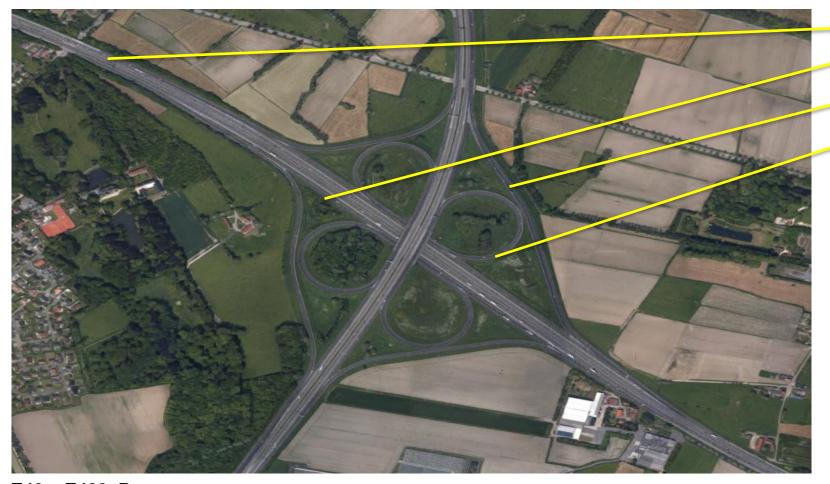

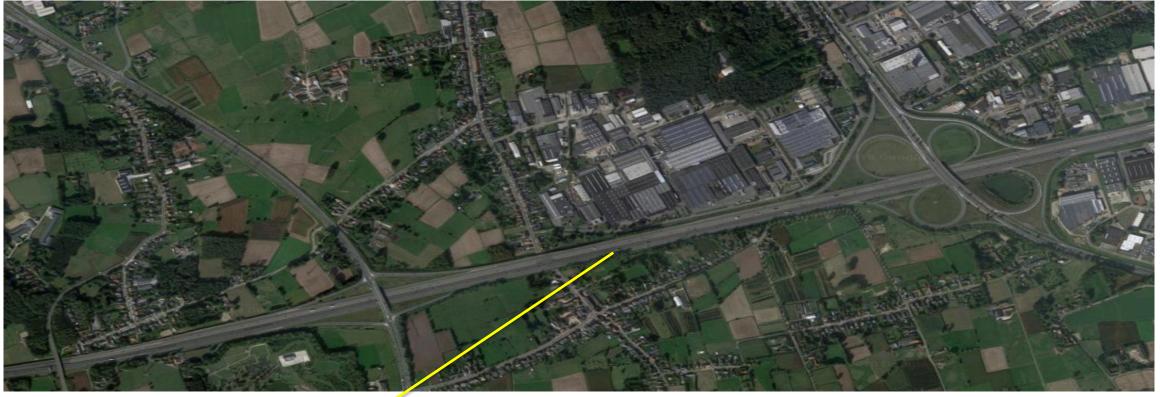

E40 x E403, Brugge

- Hoofdrijbaan
- Rangeerbaan
- Directe verbindingslus
- Indirecte verbindingslus

<u>Inleidi</u>ng

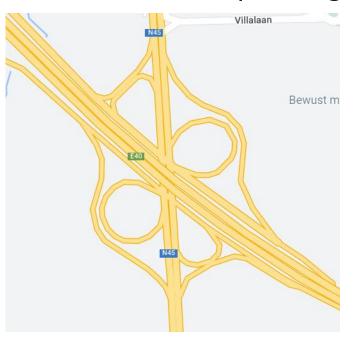
E17, Sint-Niklaas

Parallelbaan

- Standaardvormen
  - Hollands complex (voorkeur)
  - Halfklaverbladaansluiting

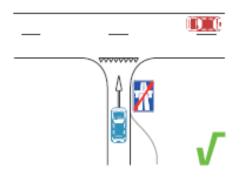
- Andere vormen
  - Volledige klaverbladaansluiting (N45 x E40 Aalst)
  - Gecombineerde oplossingen

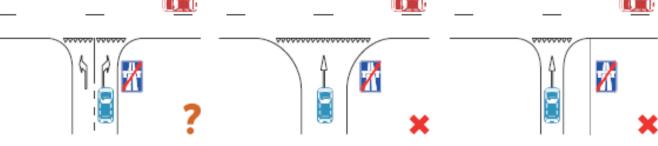

- Aandachtspunten Spookrijden
  - Krappe oprit ipv brede oprit
  - Krappe aansluiting ipv ruime aanslui
  - Pechstrook tijdig stoppen
  - Voorkeur voor 1 rijstrook

figuur 20: Vormgeving afrit t.h.v. onderliggende weg

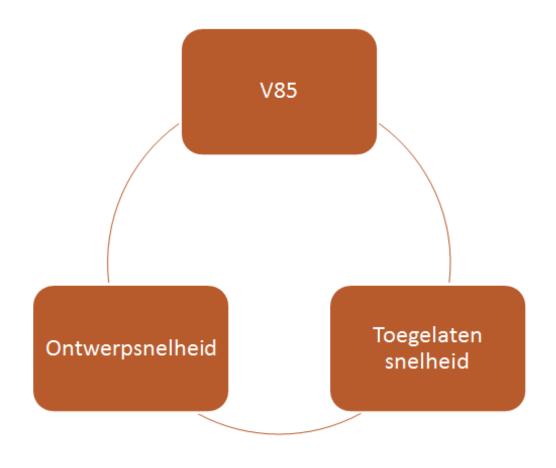

Volgorde

- 1) Op- en afrit niet naast elkaar plaatsen
- 2) Op- en afrit scheiden door middel van een (brede) verhoogde middenberm
  - a) Uitvoering in een materiaal verschillend van het wegdek
  - b) Minimumbreedte 1,5 m
  - c) Verhoogde rand
- 3) Op- en afrit scheiden door middel van een afschermende constructie
- 4) Op- en afrit scheiden door middel van een scheidingsband/boordsteen
  - a) Scheidingsband, aan weerszijden met witte doorlopende markering aangeduid (tussenafstand min 0,50 m; specificaties in dienstorder "MOW/AWV/2020/12 Maatregelen ter preventie van spookrijden")

- Trajectnievau
- V85
- Ontwerpsnelheid
  - 120 km/h
  - -100 km/h
  - $-90 \, \text{km/h}$
  - $-70 \, \text{km/h}$
  - $-50 \, \text{km/h}$
- Toegelaten snelheid
- Toegelaten snelheid ≤ Ontwerpsnelheid

Hoofdbaan: standaard 120 km/h

- Maximale vrijheidsgraden voor de toekomst
- Uniform wegbeeld

ontwerpsnelheid hoofdbanen (km/h)

tabel 1: Ontwerpsnelheid hoofdbanen EHW en VHW ingericht als snelweg

Uitzonderingen

- Zeer uitzonderlijk
- Motivatie a.d.h.v. risicoanalyse en MKBA
- Wijziging van ontwerpsnelheid max. 1 keer binnen één traject

Parallelbaan (rangeerbaan die zich uitstrekt over meerdere knooppunten of aansluitingen)

- Afhankelijk van de functie van de rijbaan in netwerk (120, 100 of 90 km/h)
  - Indien belangrijk voor langeafstandsverkeer: idem aan Vahoofdbaan
  - Indien niet belangrijk voor langeafstandsverkeer: maximaal 30 km/h lager dan V_o
     hoofdbaan
- Opletten bij langere parallelbanen (vanaf 5 km [vroeger 2 km])

type rijbaan	ontwerpsnelheid			
	parallelbaan (km/h)	rangeerbaan (km/h)		
niet-hoofdbaan langs doorgaande hoofdbaan	120 / 100 / 90	100 / 90		

tabel 2: Ontwerpsnelheid parallelbaan en rangeerbaan

Rangeerbaan (rijbaan gelegen binnen een knooppunt of aansluiting, evenwijdig aan een hoofdbaan en beginnend en eindigend op die hoofdbaan)

• Eén trap lager dan V.hoofdbaan

type rijbaan	ontwerpsnelheid			
	parallelbaan (km/h)	rangeerbaan (km/h)		
niet-hoofdbaan langs doorgaande hoofdbaan	120 / 100 / 90	100 / 90		

tabel 2: Ontwerpsnelheid parallelbaan en rangeerbaan

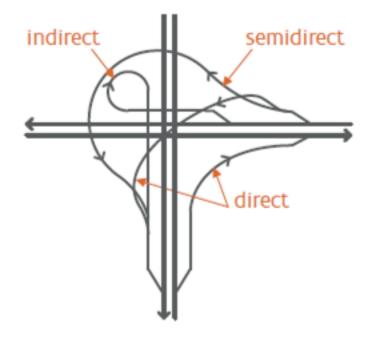

Verbindingswegen

- Standaard
- Zeer uitzonderlijke gevallen
- Minimum

type verbindingsweg	ontwerpsnelheid (km/h)
directe verbindingsweg	90 (standaard) 70 (in zeer uitzonderlijke gevallen)
semidirecte verbindingsweg	70 (standaard en minimum)
indirecte verbindingsweg	50 (standaard en minimum)

tabel 3: Ontwerpsnelheid verbindingswegen

- **Anticipatiezicht** is het zicht op het samenspel van elementen die bepalend zijn voor de <u>herkenning van het verloop van de weg</u>.
- Anticipatiezicht is het zicht dat de bestuurder in staat stelt de weg en de daarop aanwezige info (markeringen, bebakening, bewegwijzering, medeweggebruikers) over een zodanige afstand te overzien, dat deze info op een <u>comfortabele manier kan worden verwerkt</u> en in alle rust kan worden gereageerd op wijzigingen in het weg- en verkeersbeeld. Afstand afgelegd in ongeveer <u>10 rijseconden</u>.

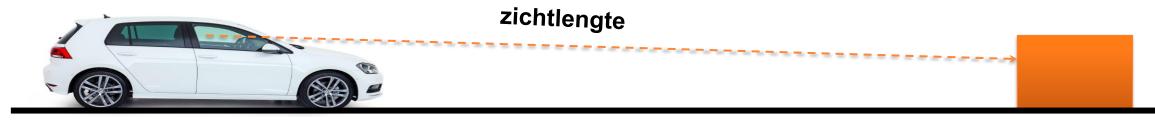

- Wegverloopzicht is de benodigde lengte waarover een bestuurder de weg moet kunnen overzien om zijn <u>rijtaak veilig en comfortabel uit te voeren</u>.
   Wegverloopzicht is noodzakelijk om:
  - de <u>dwarspositie van het voertuig te kunnen beheersen</u>
  - veilig en comfortabel te kunnen <u>inspelen op gebeurtenissen</u> in de lengterichting van de weg.

- Wegverloopzicht is de benodigde lengte waarover een bestuurder de weg moet kunnen overzien om zijn <u>rijtaak veilig en comfortabel uit te voeren</u>.
   Wegverloopzicht is noodzakelijk om:
  - de <u>dwarspositie van het voertuig te kunnen beheersen</u>
  - veilig en comfortabel te kunnen <u>inspelen op gebeurtenissen</u> in de lengterichting van de weg.

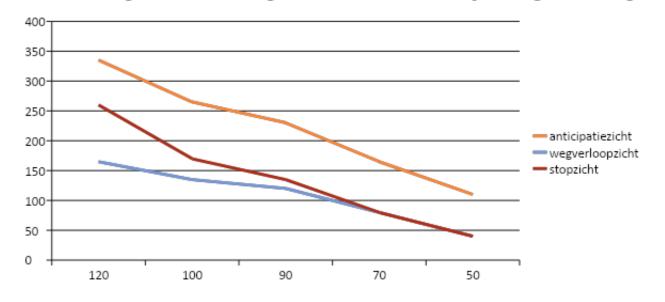
waarneempunt

ontwerpsnelheid	zichtlengte (m) (afgeronde waardes)					
(km/h)	anticipatiezicht	wegverloopzicht	stopzicht			
120	335	165	260			
100	265	135	170			
90	230	120	135			
70	165	80	80			
50	110	40	40			

tabel 4: Overzicht maatgevende zichtlengte per zichtcriterium bij hellingspercentage van 0 %

Anticipatiezicht = zicht op de voor het uitvoeren van de rijtaak informatieve wegelementen

Anticipatiezicht = zicht op het samenspel van elementen die bepalend zijn voor de herkenning van het verloop van de weg

- Herkenningslengte: moet als zichtbare lengte aanwezig zijn
- Prt-lengte: nvt
- Operationele taak: nvt (laterale regeltaak gebeurt binnen herkenningslengte)

ontwerpsnelheid (km/h)	herkennings- lengte		prt		operationele taak		maatgevende zichtlengte (m)
	tijd (s)	lengte (m)	tijd (s)	lengte (m)	tijd (s)	lengte (m)	anticipatiezicht (afgeronde waardes)
120	10,00	333	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	335
100	9,50	264	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	265
90	9,20	230	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	230
70	8,60	167	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	165
50	8,00	111	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	110

tabel 5: Minimale zichtlengte anticipatiezicht

Zichtpunt: wegmarkering of elk continu herhalend element met een hoogte > 0,5m

- randmarkering buitenbocht
- afschermende constructies
- openbare verlichting
- signalisatie
- bewegwijzering
- begroeiing hoger dan 1,0m
- geluidswerende voorzieningen
- tunnelwand
- ...

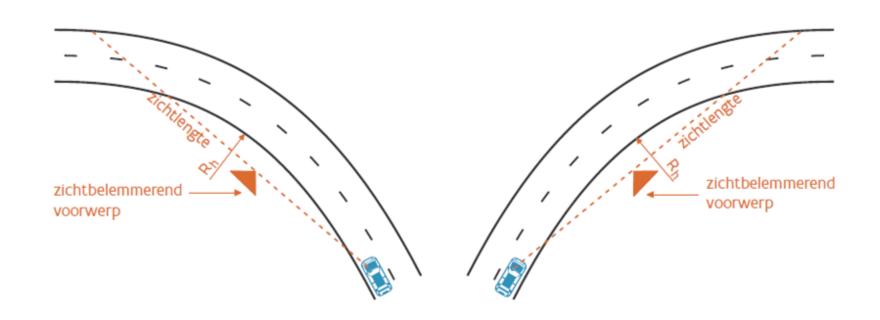

Wegverloopzicht = zicht op het verloop van de weg in continue situaties

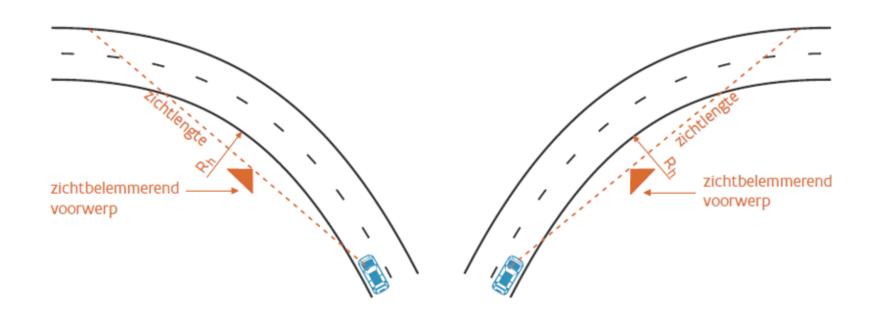

Wegverloopzicht = zicht op het verloop van de weg in continue situaties om de dwarspositie van het voertuig te kunnen beheersen en veilig en comfortabel te kunnen inspelen op gebeurtenissen in de lengterichting van de weg

= zicht op het verloop van de weg in continue situaties om de dwarspositie van het voertuig te kunnen beheersen en veilig en comfortabel te kunnen inspelen op gebeurtenissen in de lengterichting van de weg

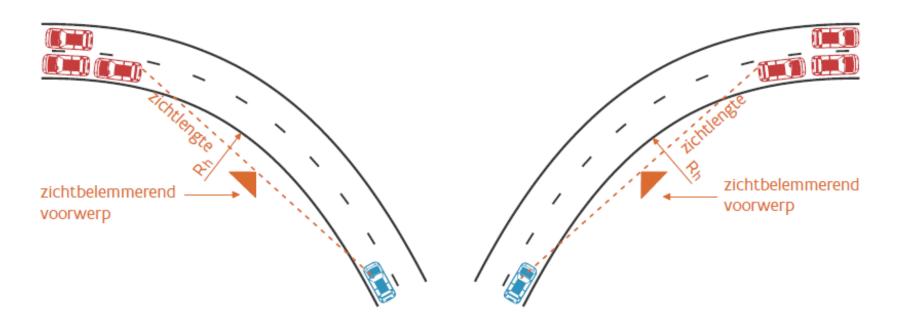

Stopzicht = zicht op stilstaand verkeer stroomafwaarts

Stopzicht = de afstand die een bestuurder moet kunnen overzien om een eventuele aanwezige file (over de volledige rijbaan) te kunnen waarnemen, herkennen en tijdig zijn voertuig tot stilstand te brengen

- Herkenningslengte: verwaarloosbaar
- Prt-lengte: moet als zichtbare lengte aanwezig zijn
- Operationele taak: lengte benodigd voor de comfortabele remhandeling tot stilstand

ontwerpsnelheid (km/h)		nnings- gte	prt		operationele taak		wrijvings- coëfficiënt	maatgevende zichtlengte
	tijd (s)	lengte (m)	tijd (s)	lengte (m)	tijd (s)	lengte (m)	f _i	(m) stopzicht (afgeronde waardes)
120	n.v.t.	n.v.t.	2,50	83	11,00	177	0,32	260
100	n.v.t.	n.v.t.	2,25	63	8,00	109	0,36	170
90	n.v.t.	n.v.t.	2,00	50	7,00	84	0,38	135
70	n.v.t.	n.v.t.	1,75	34	5,00	44	0,44	80
50	n.v.t.	n.v.t.	1,50	21	3,00	20	0,48	40

tabel 7: Minimale zichtlengte stopzicht bij een langshellingspercentage van 0%

Zicht voor de boog

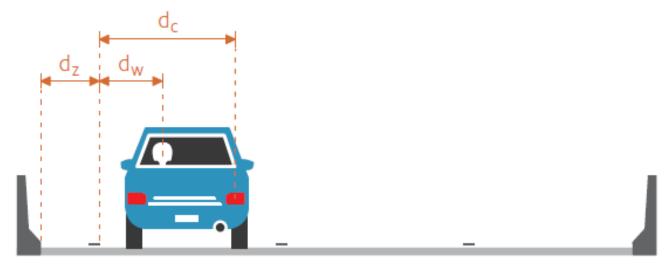
-	osnelheid n/h)		herkennings- lengte				tionele rtraging)	totale zichtlengte (m)
voor boog	in boog	tijd (s)	lengte (m)	tijd (s)	lengte (m)	tijd (s)	lengte (m)	(afgerond)
120	100	3,0	100	2,0	67	2,8	84	250
120	90	3,0	100	2,0	67	4,1	121	285
120	70	3,0	100	2,0	67	6,9	182	350
120	50	3,0	100	2,0	67	9,7	228	395
100	90	3,0	83	1,5	42	1,4	36	160
100	70	3,0	83	1,5	42	4,1	98	225
100	50	3,0	83	1,5	42	6,9	144	270
90	70	3,0	75	1,0	25	2,8	61	160
90	50	3,0	75	1,0	25	5,5	107	205
70	50	2,5	49	1,0	19	2,8	46	115

tabel 9: Standaardwaardes voor zicht op een krappe horizontale boog

Zicht in de boog

figuur 34: Schematiseringen voor bepaling stopzicht in horizontale bogen met een zichtbelemmerend voorwerp

$$d_z = R_h - \sqrt{R_h^2 - (\frac{L_z}{2})^2} - \frac{d_c + d_w}{2}$$

Hierin is:

R_h : horizontale boogstraal (m)

L_z : zichtlengte (m), zie hoofdstuk <u>"5.1.4.2 Opbouw zichtlengte"</u>

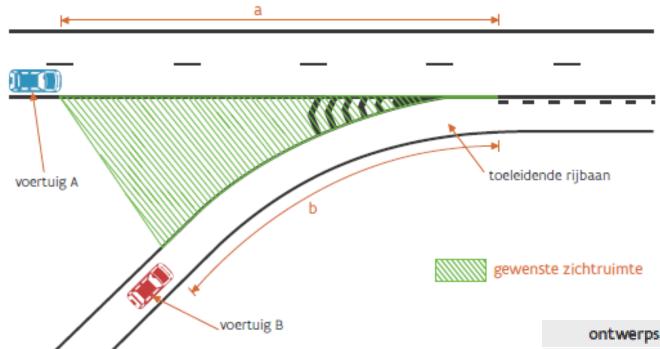
 $\bullet$ d_z : afstand tussen binnenkant randmarkering en zichtbelemmerend voorwerp (m)

• d, : afstand tussen binnenkant randmarkering en waarneempunt bestuurder (m)

d_c : afstand tussen binnenkant randmarkering en controleobject (m)

Zicht op invoegend en wevend verkeer

figuur 37: Schematisering zicht op invoegend verkeer

ontwerpsnelheid (km/h)		zicht			
doorgaande rijbaan	toeleidende rijbaan	tijd (s)	lengte a (m) (afgerond)	lengte b (m) (afgerond)	
120	90	3,0	100	75	
100	70	3,0	85	60	
90	70	3,0	75	60	
70	50	3,0	60	40	

Horizontaal alignement

Horizontale Rechtstand

- Lange rechtstanden vervangen door ruime bogen (R = 40 000m)
- Max. 20 x ontwerpsnelheid
- Min. 4 x ontwerpsnelheid

ontwerpsnelheid	minimale I	maximale lengte	
(km/h)	tussen gelijkgerichte bogen	tussen tegengesteld gerichte bogen	(m)
120	480	240	2 400
100	400	200	2 000
90	360	180	1 800
70	280	140	1 400
50	200	100	1 000

tabel 13: Minimale en maximale lengte horizontale rechtstand

Horizontaal alignement

Minimale booglengte

- 3 rijseconden zodat boog als zelfstandig element wordt herkend

ontwerpsnelheid (km/h)	minimale booglengte (m)
120	100
100	85
90	75
70	60
50	40

tabel 14: Minimale booglengte

Minimale boogstraal hoofdbanen

		minimale boogstraal (m)
rechte tracégedeelten		
toe te passen ter vervanging	van rechtstanden	40 000
gebogen tracégedeelten		
tegenverkanting		4 000
standaard dwarshelling (2,59	6)	1 500
bij knooppunten en aansluitinger	1	
toe te passen ter vervanging	van rechtstanden	40 000
0 1	waarneming informatie boven rijbaan uten in het ruimtelijk alignement")	3 000
oprit of afrit bij linksdraaier overzichtelijkheid en spiegel	nde boog ten behoeve van gebruik en ter voorkoming van misleiding	4 000
oprit of afrit bij rechtsdraai overzichtelijkheid en spiegel	ende boog ten behoeve van gebruik en ter voorkoming van misleiding	3 000

tabel 15: Minimale horizontale boogstraal in hoofdbanen

Minimale boogstraal NIET-hoofdbanen

cituatio dwarsholling	minimale bo	minimale boogstraal per ontwerpsnelheid voor niet-hoofdbanen (m)			
situatie dwarshelling	120 km/h *	100 km/h	90 km/h	70 km/h	50 km/h
-2,5% (tegenverkanting)	4 000	2 700	n.v.t. ***	n.v.t. ***	n.v.t. ***
2,5% verkanting	1 500	960	700	350	n.v.t. **
3,0% verkanting	1 350	870	630	315	n.v.t. **
3,5% verkanting	1 200	770	560	n.v.t. **	n.v.t. **
4,0% verkanting	1 050	680	490	n.v.t. **	n.v.t. **
4,5% verkanting	900	580	420	n.v.t. **	n.v.t. **
5,0% verkanting	750	480	350	180	85
5,5% verkanting		460	340	175	85
6,0% verkanting		440	330	170	85
6,5% verkanting				165	80
7,0% verkanting				160	80

Ontwerpsnelheid 120 km/h alleen van toepassing op parallelbanen met groot aandeel lange-afstandsverkeer die daardoor een belangrijke rol in het netwerk vervullen.

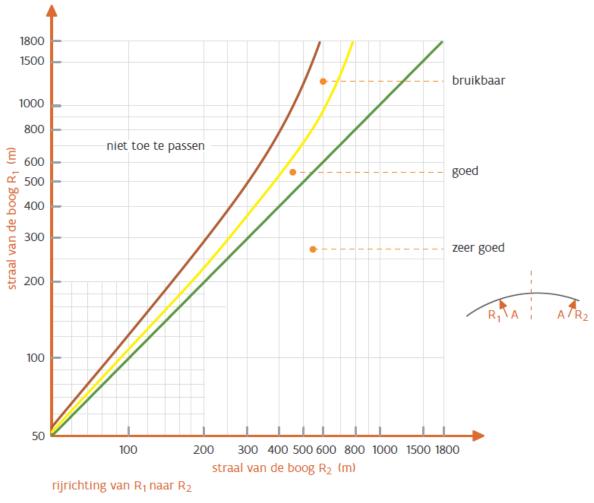

tabel 17: Minimale horizontale boogstraal niet-hoofdbanen in relatie tot de verkanting

^{**} Voor bogen met een straal kleiner dan 300 m geldt een minimale verkanting van 5,0%.

^{***} Theoretisch kan een tegenverkanting ook worden toegepast bij een ontwerpsnelheid van 90 km/h (R ≥ 2000 m), 70 km/h (R ≥ 800 m) en 50 km/h (R ≥ 300 m) maar weggebruikers schatten deze tegenverkanting niet correct in. Omwille van het zelfverklarend wegbeeld wordt dit in principe dan ook niet toegelaten (tenzij bijvoorbeeld in uitzonderlijke situaties zoals een werksituatie waar de aandacht hoger is).

Minimale boogstraal hoofdbanen

figuur 36: Toelaatbare stralen bij opeenvolgende gelijkgerichte horizontale bogen in niet-hoofdbanen (rijrichting van R, naar R,)

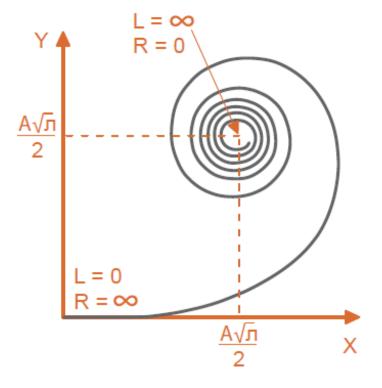
Overgangsboog

$$A^2 = R_x * L_x$$

A = clothoïdeparameter

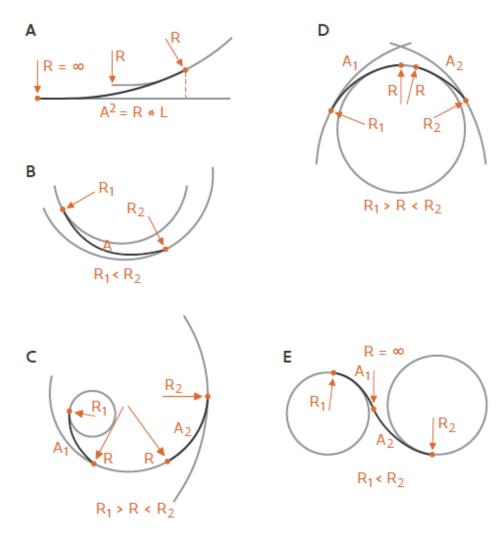
 R_x = straal van de clothoïde op punt x

L_x = lengte clothoïde tussen punt x en nulpunt

figuur 37: Standaard clothoïde

figuur 38: Overgangsbogen in verschillende situaties

ontwerpsnelheid (km/h)	overgangsboog (m) noodzakelijk indien
120	R _{1,2} < 4 000
100	R _{1,2} < 2 700
90	R _{1,2} < 2 000
70	R _{1.2} < 800
50	R ₁₂ < 300

tabel 18: Bovengrenzen toepassing overgangsboog

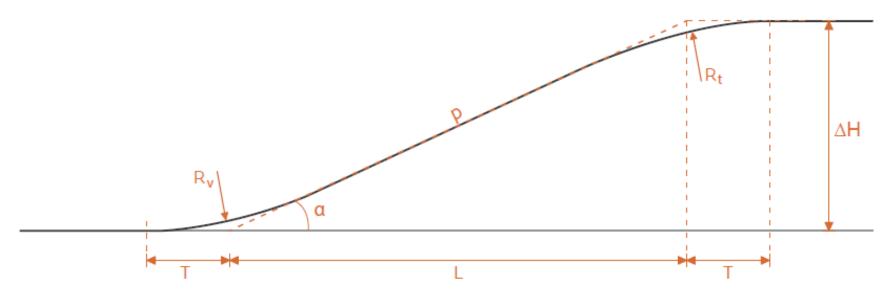
Ontwerpeisen Overgangsboog

- Eisen vanuit zicht
- Eisen vanuit comfort
- Eisen vanuit wegbeeld
- Eisen vanuit dynamica
- Eisen vanuit afwatering

ontwerpsnelheid	ondergrens clothoïdeparameter A		bovengrens
(km/h)	zichtbaarheid	comfort (m)	
120	1/3 R ₁	270	
100	1/3 R ₁	205	
90	1/3 R ₁	175	R ₁
70	1/3 R ₁	95	
50	1/3 R ₁	60	

tabel 19: Richtwaarden clothoïdeparameter A

figuur 39: Langshelling, hellingspercentage, hellinglengte

- ΔH : hoogteverschil
- P : hellingspercentage (ΔH/L * 100)
- α : hellingshoek
- R_v : verticale straal voetboog
- R_t : verticale straal topboog
- T : 1/2 tangenslengte
- L : hellingslengte

Verticale Rechtstand

- Hoogteverschillen bij voorkeur overbruggen door voetboog direct aan te sluiten op topboog (minder fouten in wegbeeld)
- Combinatie van hellingslengte en hellingspercentage (invloed op snelheid vrachtverkeer)
- Snelheidsterugval max. 20 km/h

ontwerpsnelheid	standaardwaarden		bij grote kunstwerken	
(km/h)	maximaal hellings- percentage (%)	maximale lengte (m)	maximaal hellings- percentage (%)	maximale lengte (m)
120				
100	3	1 000	5	450
90				
70	4	600	6	300
50	4	600	7	200

tabel 21: Richtwaarden maximale hellingspercentages en hellinglengtes bij verticale rechtstand

TOPBOOG = cirkelvormige bovenafronding in het verticale alignement

$$R_{top,min} = \frac{L_z^2}{2 * (\sqrt{h_o} + \sqrt{h_h})^2}$$

Hierin is:

• $R_{top,min}$: verticale boogstraal (m)

• L : maatgevende zichtlengte (m)

• h : ooghoogte van de bestuurder

• h_h : hoogte van het waar te nemen object (m)

ontwerpsnelheid (km/h)	L _z anticipatiezicht (m)	L _z wegverloopzicht (m)	L _z stopzicht (m)
120	335	165	260
100	265	135	170
90	230	120	135
70	165	80	80
50	110	40	40
ooghoogte h _o	1,1	1,1	1,1
objecthoogte h _h	variabel	0	0,5

tabel 22: Waarden van parameters voor topbogen

ontwerpsnelheid (km/h)	minimale straal (m) topboog (afgerond)	maatgevend zichtcriterium	maatgevende zichtlengte (m)
120	12 400	wegverloopzicht	165
100	8 300	wegverloopzicht	135
90	6 600	wegverloopzicht	120
70	3 000	wegverloopzicht	80
50	750	wegverloopzicht	40

tabel 23: Minimale boogstralen topboog

VOETBOOG = cirkelvormige onderafronding in het verticale alignement

$$R_{\text{voet}} = 2 \times R_{\text{top}}$$

ontwerpsnelheid	straal voetboog (m)	
(km/h)	gewenste waarden	minimale waarden
120	24 800	6 200
100	16 600	4 150
90	13 200	3 300
70	6 000	1 500
50	1 500	375

tabel 24: Gewenste en minimale waarden voetboog

Voetboog in onderdoorgangen

- Eisen op basis van comfort (en niet op basis van wegbeeld)
- Verticale versnelling max. 1 m/s²
- Zichtbelemmering door plafond!

ontwerpsnelheid (km/h)	minimale straal (m) voetboog
120	1 200
100	850
90	700
70	400
50	200

tabel 25: Minimale waarden voetboog in onderdoorgangen op basis van comfort

figuur 42: Opbouw dwarsprofiel

Rijstrookbreedte

- Standaard rijstrookbreedte: 3,50 m
- Voor rangeer- en parallelbanen met ontwerpsnelheid <=100 km/h: 3,30 m

figuur 42: Rijstrookbreedtes

Invoegstrook, uitvoegstrook, weefstrook

ontwerpsnelheid (km/h)	breedte (m) invoegstroken, uitvoegtroken en weefstroken die starten op de hoofdrijbaan	breedte (m) invoegstroken, uitvoegstroken en weefstroken die starten op de rangeer- en parallelbanen
120		3,50
100		
90	3,50	3.30
70		3,30
50		

tabel 31: Standaard rijstrookbreedtes invoegstrook, uitvoegstrook, weefstrook

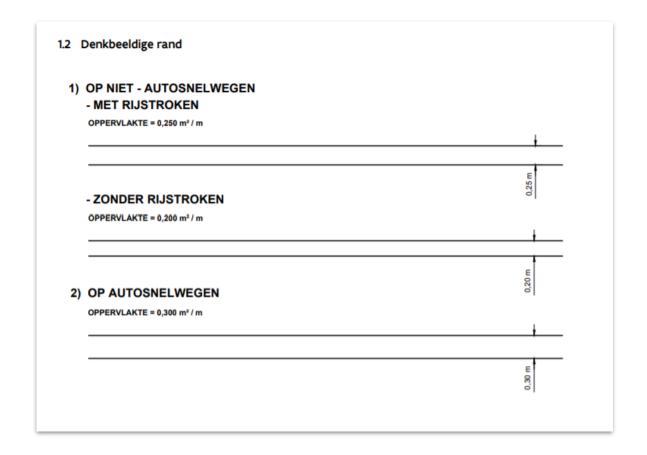

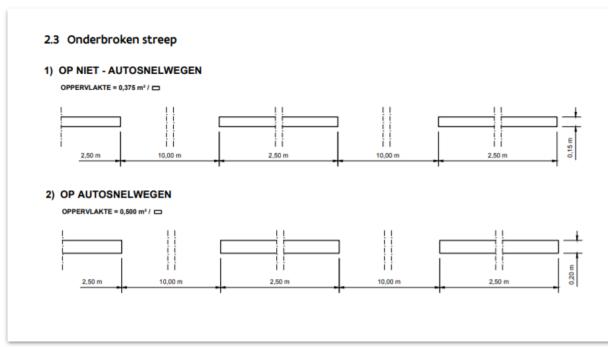

Algemene omzendbrief wegsignalisatie

MOW/AWV/2022/08

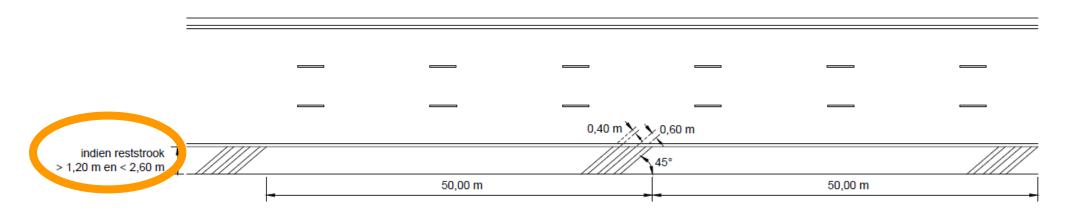

Pechstrook

- Standaard: 3,75m
- Vooruitzicht voor gebruik als spitsstrook: 4,25m

Te krappe pechstrook (NIET VOOR NIEUWE SITUATIES!)

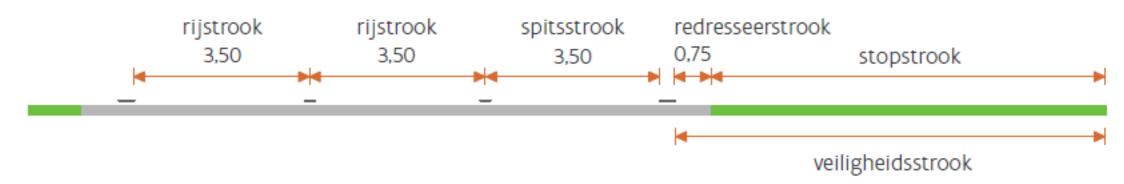
9.1.12 Markering van te krappe pechstrook

Spitsstrook

Openstellen dmv dynamische rijstrooksignalisatie

figuur 51: Dwarsprofiel twee rijstroken + spitsstrook

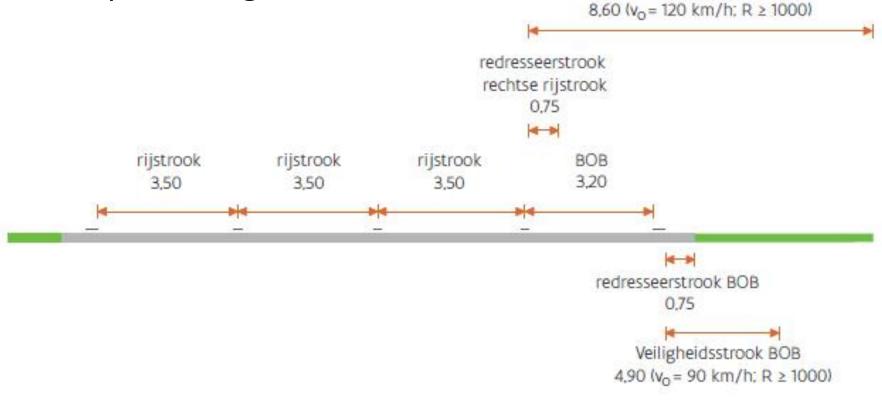

veiligheidsstrook rechtse rijstrook

Bijzonder overrijdbare bedding

Standaardbreedte BOB op snelwegen: 3,20 m

• V_o BOB: 90 km/h

figuur 54: Dwarsprofiel BOB

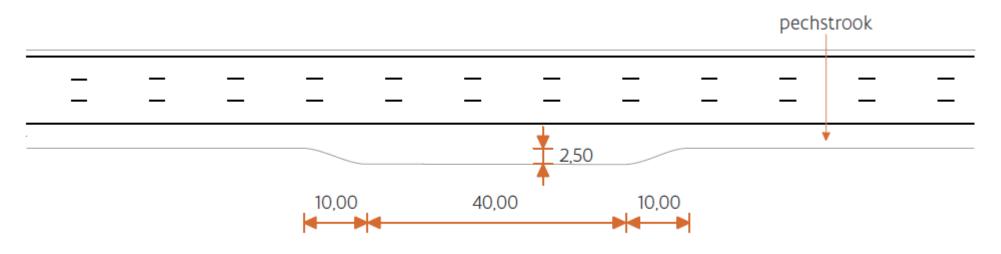

Pechhaven

• Tussenafstand: 2000 m

• Breedte: 2,5 m

• Lengte: 60 m (10 + 40 + 10)

figuur 55: Pechhavens naast pechstrook op autosnelwegen

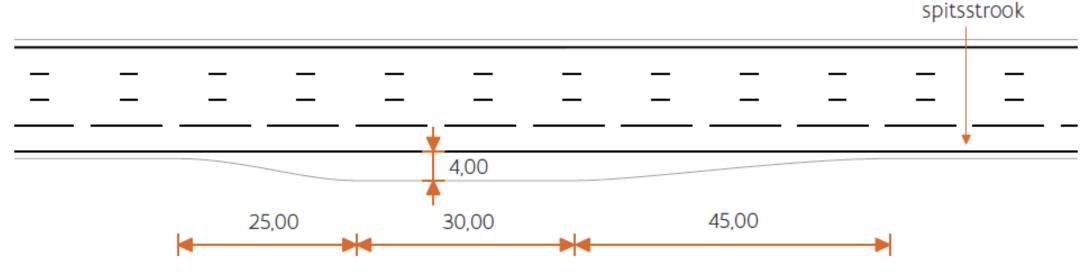

Pechhaven langs spitsstrook

Tussenafstand: 500 m

• Breedte: 4 m

• Lengte: 10 m (25 + 30 + 45)

figuur 56: Pechhavens langs spitsstrook op autosnelwegen

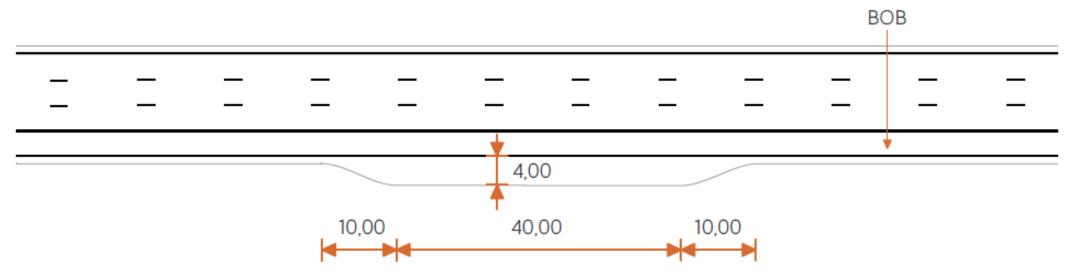

Pechhaven langs BOB

• Tussenafstand: 1000 m

• Breedte: 4 m

• Lengte: 60 m (10 + 40 + 10)

figuur 57: Pechhavens langs BOB op autosnelwegen

Dwarshelling

Verhardingsbreedte > 18 m (ca 4 rijstroken + pechstrook): gesplitst profiel

ontwerpsnelheid	standaard dw	arshelling (%)
(km/h)	verharding	wegberm
120		
100		
90	2,5	5,0
70		
50		

tabel 36: Standaard dwarshelling

Verkanting

= compensatie voor middelpuntvliedende kracht in horizontale bogen

ontwerpsnelheid (km/h)	minimale boogstraal (m)
120	4 000
100	n.v.t.*
90	n.v.t.*
70	n.v.t.*
50	n.v.t.*

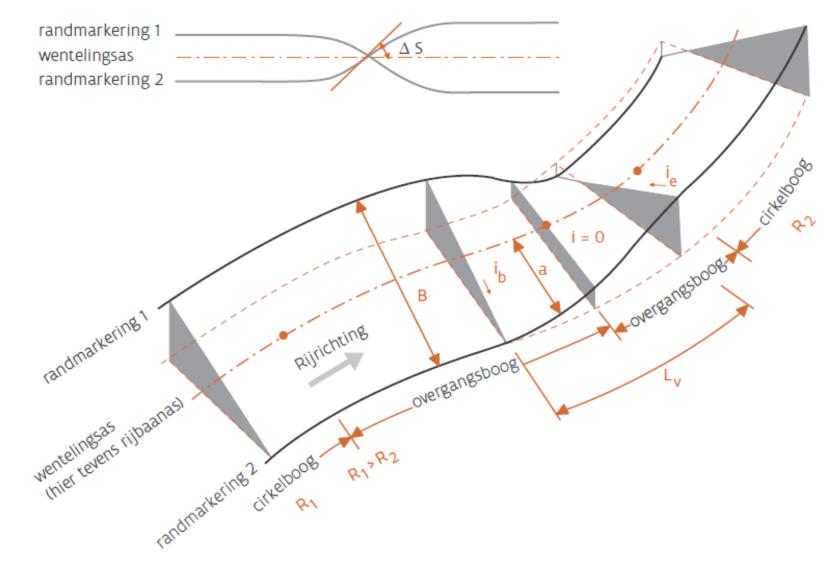
tabel 38: Maximale verkanting in bogen

tabel 37: Grenswaarden horizontale boogstralen waaronder verkanting noodzakelijk is

rijbaan verkanting (%)
hoofdbaan 2,5
niet-hoofdbaan 7,0

^{*} Voor bogen met een ontwerpsnelheid van 100 km/h, 90 km/h, 70 km/h en 50 km/h wordt geen tegenverkanting toegepast.

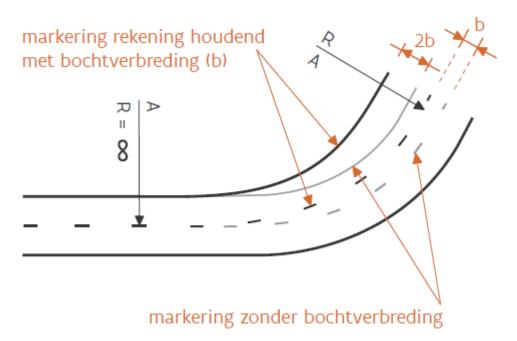

figuur 57: Verkantingsovergang met illustratie van gebruikte symbolen en begrippen

Bochtverbreding

- Bij horizontale bogen met R<= 300m

figuur 45: Geleidelijke opbouw bochtverbreding in overgangsboog

horizontale boogstraal binnenboog (m)	bochtverbreding b (m) per rijstrook					
80	0,20					
90	0,10					
≥100	0,00					

tabel 33: Minimale bochtverbreding per rijstrook

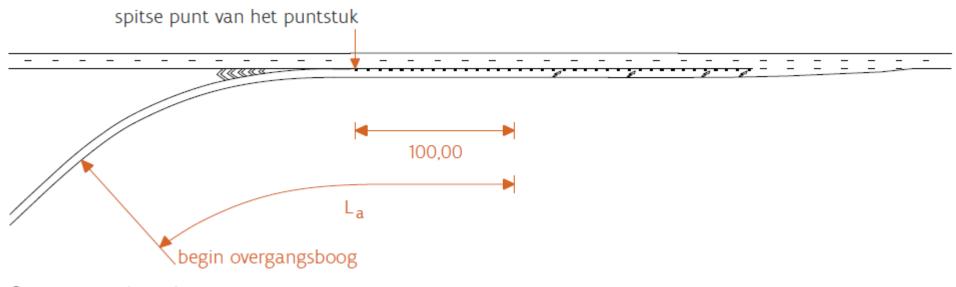

Convergentie	Divergentie					
Invoeging	Uitvoeging					
Weefvak						
Samenvoeging	Splitsing					
Rijstrookbeëidiging	Rijstrookvermeerdering					

Acceleratielengte

• Bij eindpunt van accelereren moet een voertuig 75% van de ontwerpsnelheid van de doorgaande rijbaan bereikt kunnen hebben

figuur 67: Acceleratielengte

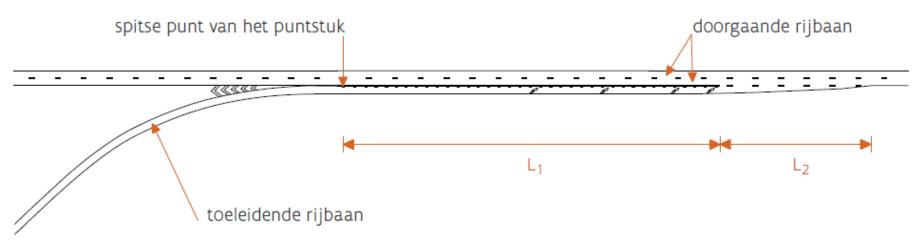
$$L_a = \frac{(0.75 * v_0)^2 - v_b^2}{254 * (\frac{a}{g} - \frac{p}{100})}$$

	osnelheid n/h)	acceleratielengte (m) bij langshelling (afgerond op dichtste vijftal)								
doorgaand	toeleidend	dalend - 4%	dalend - 3%	dalend - 2%	dalend - 1%	0%	stijgend 1%	stijgend 2%	stijgend 3%	stijgend 4%
120	100					n.v.t.				
120	90	0	0	0	0	0	0	0	0	0
120	70	90	95	105	115	125	135	155	175	205
120	50	155	165	180	195	215	240	270	305	355
100	90					n.v.t.				
100	70	20	20	25	25	30	30	35	40	45
100	50	85	95	100	110	120	135	150	170	200
90	70					n.v.t.				
90	50	55	60	65	70	80	90	100	115	130
70	50	5	10	10	10	10	10	10	15	15

tabel 45: Acceleratielengtes bij verschillend hellingspercentage

Invoegen

figuur 72: Standaard invoeging

ontwerpsnelheid (km/h)	lengte L, (m) invoegstrook exclusief overgangscurve	lengte L ₂ (m) overgangscurve
120	250	100
100	200	100
90	190	100
70	150	100
50	n.v.t.	n.v.t.

tabel 49: Lengtes van invoegstrook

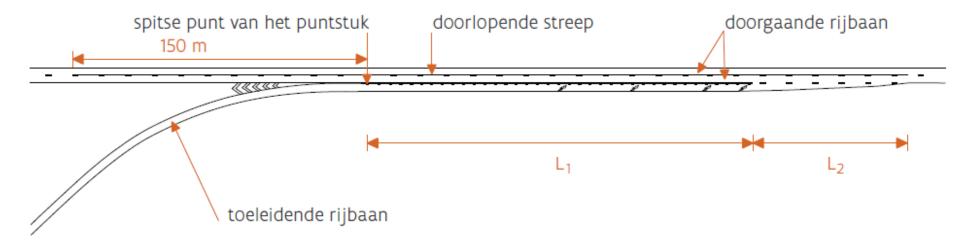

Voorbeeld van een uitwijk- en remmanoeuvre door te traag rijdende vrachtwagen die moet invoegen (gefilmd tijdens bezoek ter plaatse op 06/09/2019).

Gevolgen van te krappe acceleratielengte?

- Oprit E314 Maasmechelen richting Nederland (komende van Ontsluitingsweg)
  - Maatregelen?
    - Spitst punt van het puntstuk meer stroomafwaarts
    - Doorlopende streep links aanbrengen

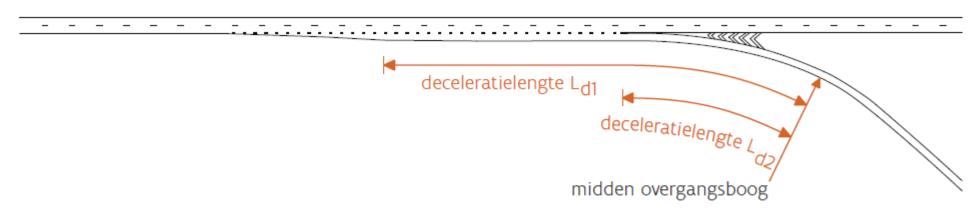

figuur 75: Invoeging met doorlopende streep links

Deceleratie

- Scenario 1: een voertuig voegt tijdig uit naar de uitvoegstrook en benut deze voor deceleratie
- Scenario 2: een voertuig voegt op het laatste moment uit, vlak voor het puntstuk en benut de uitvoegstrook niet voor deceleratie

figuur 68: Deceleratielengte

$$L_{d} = \frac{v_{o}^{2} - v_{a}^{2}}{254 * (\frac{d}{g} + \frac{p}{100})}$$

ontwerpsnelheid (km/h)		deceleratielengte L _{d1} (m) bij langshelling scenario 1 (afgerond op dichtste vijftal)								
doorgaand	afbuigend	dalend - 4%	dalend - 3%	dalend - 2%	dalend - 1%	0%	stijgend 1%	stijgend 2%	stijgend 3%	stijgend 4%
120	100	155	140	130	120	115	105	100	95	90
120	90	220	200	185	175	160	150	145	135	130
120	70	330	305	280	260	245	230	215	205	195
120	50	415	380	355	330	305	290	270	255	245
100	90	65	60	55	50	50	45	45	40	40
100	70	180	165	150	140	130	125	115	110	105
100	50	260	240	220	205	195	180	170	160	155
90	70	110	105	95	90	80	75	75	70	65
90	50	195	180	165	155	145	135	130	120	115
70	50	85	75	70	65	60	60	55	50	50

tabel 46: Deceleratielengte L_a bij verschillend hellingspercentage (scenario 1)

	snelheid ı/h)	deceleratielengte L _{d2} (m) bij langshelling scenario 2 (afgerond op dichtste vijftal)								
doorgaand	afbuigend	dalend - 4%	dalend - 3%	dalend - 2%	dalend - 1%	0%	stijgend 1%	stijgend 2%	stijgend 3%	stijgend 4%
120	100	80	75	75	70	70	65	65	60	60
120	90	115	110	105	100	95	95	90	85	85
120	70	175	165	160	155	145	140	135	130	125
120	50	220	210	200	190	185	175	170	165	160
100	90	35	35	30	30	30	30	25	25	25
100	70	95	90	85	80	80	75	75	70	70
100	50	135	130	125	120	115	110	105	105	100
90	70	60	55	55	50	50	50	45	45	45
90	50	105	100	95	90	85	85	80	75	75
70	50	45	40	40	40	35	35	35	35	30

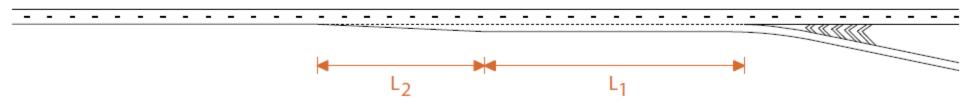
tabel 47: Deceleratielengte $L_{\rm d2}$ bij verschillend hellingspercentage (scenario 2)

Uitvoeging - standaard éénstrooks uitvoeging

ontwerpsnelheid (km/h)	lengte L ₁ (m) uitvoegstrook exclusief overgangscurve	lengte L ₂ (m) overgangscurve
120	150	100
100	110	100
90	110	100
70	90	100
50	60	55

tabel 50: Standaardlengtes van éénstrooks uitvoeging

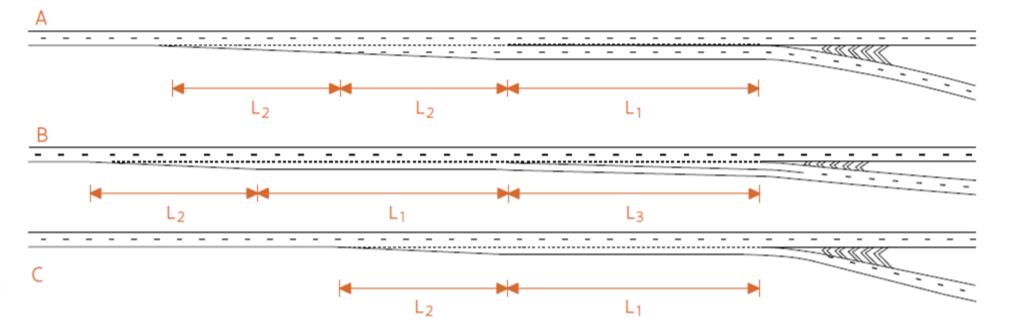
figuur 76: Standaardoplossingen éénstrookse uitvoeging

Uitvoeging - tweestrookse uitvoeging

ontwerpsnelheid (km/h)	lengte L ₁ (m) uitvoegstrook exclusief overgangscurve	lengte L ₂ (m) overgangscurve	lengte L ₃ (m) uitvoegende taper
120	150	100	150
100	110	100	150
90	110	100	150
70	90	100	150
50	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

tabel 52: Standaardlengtes van tweestrookse uitvoeging met taperende linkse uitvoegstrook (zie figuur 77c)

Turbulentieafstanden en turbulentielengtes

Minimale lengte van een wegvak tussen twee discontinuïteiten

=

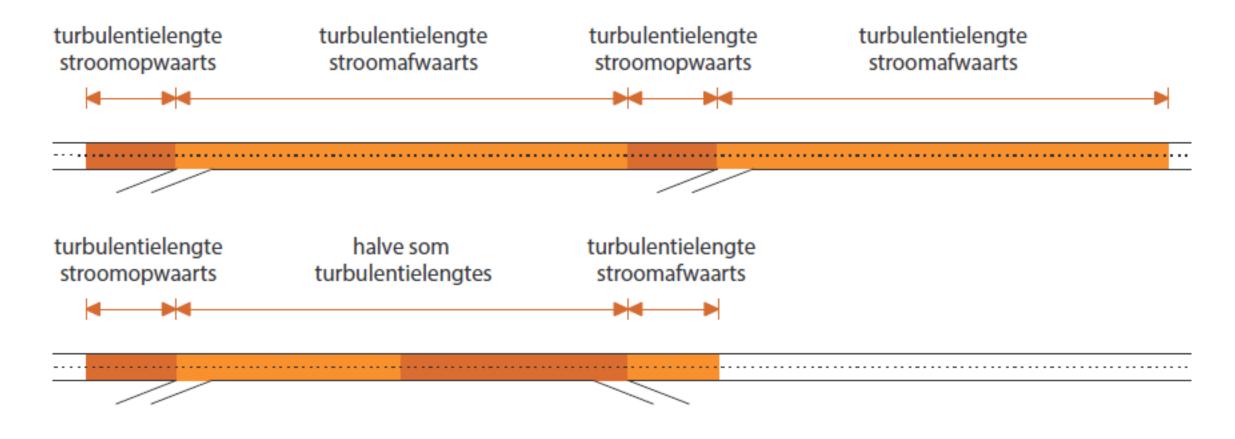
turbulentielengte stroomafwaarts element a

+

turbulentielengte stroomopwaarts elementen b

- Som van turbulentielengtes bij twee opeenvolgende convergentiepunten
- Helft van de som in alle andere gevallen

figuur 69: Visualisatie afleiding turbulentielengte voor opeenvolging invoeging – invoeging en opeenvolging invoeging - uitvoeging

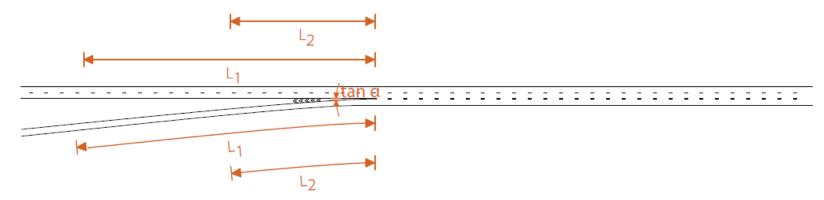
• Turbulentie: afwijkingen in volgtijd, remacties, uitwijkmanoeuvres, rijstrookwisselingen...

ligging wegvak		turbul	entieleng	meetpunt		
	120 km/h	100 km/h	90 km/h	70 km/h	50 km/h	
stroomafwaarts van invoeging of weefvak	150	130	110	90	n.v.t.	spitse punt puntstuk
stroomafwaarts van invoeging	750	600	550	450	n.v.t.	spitse punt puntstuk
stroomopwaarts van samenvoeging	150	120	110	90	n.v.t.	spitse punt puntstuk
stroomafwaarts van samenvoeging	375	300	275	225	n.v.t.	spitse punt puntstuk
stroomopwaarts van uitvoeging	750	600	550	450	n.v.t.	spitse punt puntstuk / taper
stroomafwaarts van uitvoeging of weefvak	150	120	110	90	n.v.t.	spitse punt puntstuk
stroomopwaarts van splitsing	150	120	110	90	n.v.t.	begin naderingsmarkering
stroomafwaarts van splitsing	150	120	110	90	n.v.t.	spitse punt puntstuk
stroomopwaarts van rijstrookbeëindiging	375	300	275	225	n.v.t.	begin overgangscurve
stroomafwaarts van rijstrookbeëindiging	150	120	110	90	n.v.t.	einde overgangscurve

Samenvoeging met gelijkblijvend aantal rijstroken

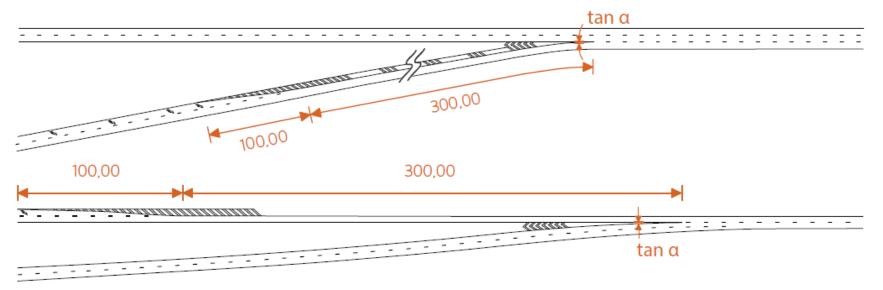
figuur 79: Samenvoeging gelijkblijvend aantal rijstroken

ontwerpsnelheid (km/h)	lengte L ₁ (m) stroomopwaarts spitse punt puntstuk waarop beide rijbanen dezelfde ontwerpsnelheid hebben	lengte L ₂ (m) stroomopwaarts spitse punt puntstuk waarover beide rijbanen (nagenoeg) recht en op gelijke hoogte liggen	hoek tussen samenvoegende rijbanen
120 100			
90	200	100	tan α ≤ 3%
70			
50			

Samenvoeging met afnemend aantal rijstroken

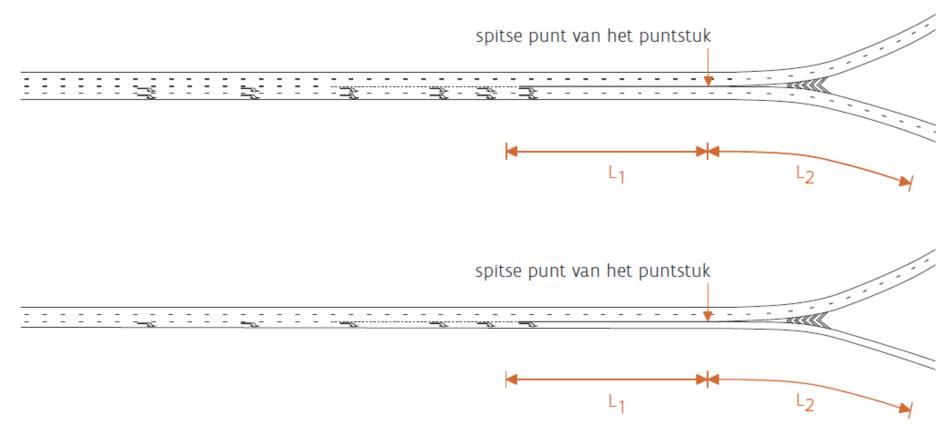
- Turbulentielengtes! 300 m = 150 m stroomafwaarts rijstrookbeëindiging
  - + 150 m stroomopwaarts invoeging

figuur 80: Samenvoeging met afnemend aantal rijstroken (De afmetingen in de afbeelding zijn gebaseerd op een ontwerpsnelheid van 120 km/h voor alle rijbanen)

Splitsing met gelijkblijvend aantal rijstroken

figuur 81: Splitsingen met een gelijkblijvend aantal rijstroken

Splitsing met gelijkblijvend aantal rijstroken

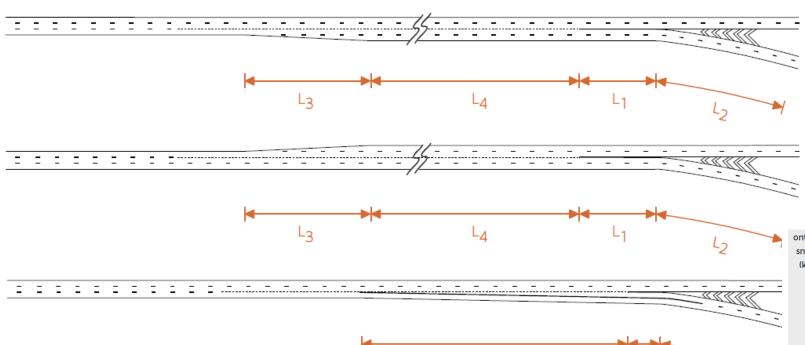
ontwerpsnelheid (km/h)	lengte L ₁ (m) stroomopwaarts spitse punt puntstuk waarover de toeleidende rijbaan nagenoeg recht dient te liggen	lengte L ₂ (m) stroomafwaarts spitse punt puntstuk waarover beide rijbanen (nagenoeg) recht en op gelijke hoogte liggen	hoek tussen splitsende rijbanen*
120	200	200	3% ≤ tan α ≤ 4%
100	175	175	3% ≤ tan α ≤ 5%
90	150	150	3% ≤ tan α ≤ 6%
70	120	120	3% ≤ tan α ≤ 8%
50	100	100	3% ≤ tan α ≤ 10%

^{*} voor het overige gelden dezelfde eisen aan het puntstuk als bij een uitvoeging, zie hoofdstuk "6.3 Uitvoeging".

tabel 54: Standaardlengtes van splitsingen met een gelijkblijvend aantal rijstroken

Splitsing met toenemend aantal rijstroken

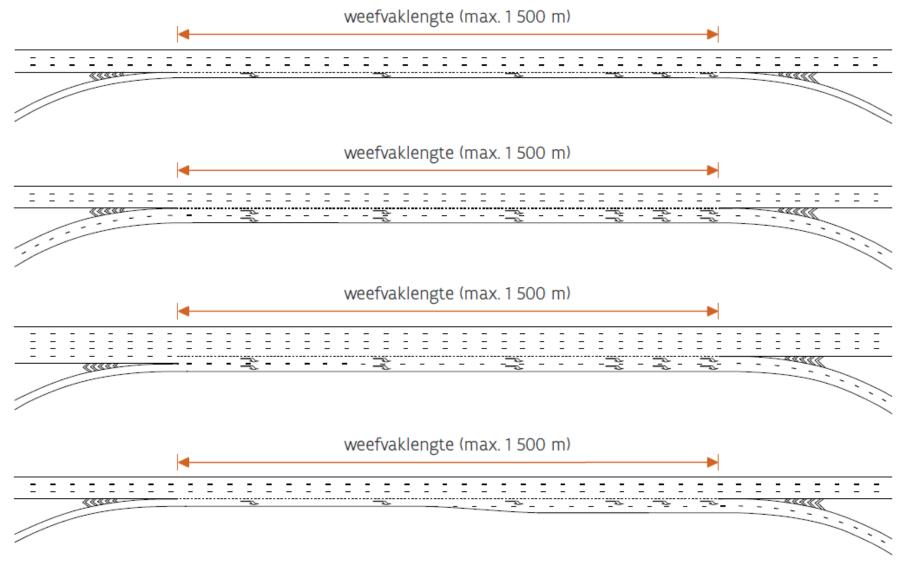
figuur 82: Splitsingen met een toenemend aantal rijstroken

ontwerp- snelheid (km/h)	lengte L ₁ (m) stroomopwaarts spitse punt punt- stuk waarover de toeleidende rijbaan (nagenoeg) recht dient te liggen	lengte L ₂ (m) stroomafwaarts spitse punt punt- stuk waarover beide rijbanen (nagenoeg) recht en op gelijke hoogte liggen	hoek tussen splitsende rijbanen*	lengte L ₃ (m) overgangs- curve	lengte L ₄ (m) toevoegende rijstrook excl. overgangs- curve	lengte L _s (m) tapersplitsing
120	200	200	3% ≤ tan α ≤ 4%	100	450	200
100	175	175	3% ≤ tan α ≤ 5%	100	370	170
90	150	150	3% ≤ tan α ≤ 6%	100	330	150
70	120	120	3% ≤ tan α ≤ 8%	100	270	120
50	100	100	3% ≤ tan α ≤ 10%	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
70 50	120	120	3% ≤ tan α ≤ 8% 3% ≤ tan α ≤ 10%	100 n.v.t.	270 n.v.t.	120

^{*} voor het overige gelden dezelfde eisen aan het puntstuk als bij een uitvoeging, zie hoofdstuk "6.3 Uitvoeging".

tabel 55: Standaardlengtes van splitsingen met toenemend aantal rijstroken

figuur 83: Enkele schematische voorbeelden weefvak

Symmetrisch weefvak

	aantal rijstroken					minimale weefvaklengte per ontwerpsnelheid (m)				
samenko rijba		weefvak	uit elkaar gaande rijbanen		120 km/h	100 km/h	90 km/h	70 km/h	50 km/h	
links	rechts		links	rechts						
1-strooks	1-strooks	2-strooks	1-strooks	1-strooks	n.v.t.	n.v.t.	250	200	n.v.t.	
2-strooks	1-strooks	3-strooks	2-strooks	1-strooks	500	500	500	400	n.v.t.	
3-strooks	1-strooks	4-strooks	3-strooks	1-strooks	600	600	600	n.v.t.	n.v.t.	
4-strooks	1-strooks	5-strooks	4-strooks	1-strooks	600	600	600	n.v.t.	n.v.t.	
5-strooks	1-strooks	6-strooks	5-strooks	1-strooks	650	650	650	n.v.t.	n.v.t.	
1-strooks	2-strooks	3-strooks	1-strooks	2-strooks	n.v.t.	n.v.t.	600	450	n.v.t.	
2-strooks	2-strooks	4-strooks	2-strooks	2-strooks	650	600	650	500	n.v.t.	
3-strooks	2-strooks	5-strooks	3-strooks	2-strooks	700	700	700	n.v.t.	n.v.t.	
4-strooks	2-strooks	6-strooks	4-strooks	2-strooks	800	800	800	n.v.t.	n.v.t.	
5-strooks	2-strooks	7-strooks	5-strooks	2-strooks	850	850	850	n.v.t.	n.v.t.	
3-strooks	3-strooks	6-strooks	3-strooks	3-strooks	800	800	800	n.v.t.	n.v.t.	

tabel 56: Indicatieve weefvaklengte bij 15% vrachtverkeer per ontwerpsnelheid

Asymmetrisch weefvak

	aantal rijstroken					e weefvakle	engte per o	ntwerpsnel	heid (m)
	omende inen	weefvak		uit elkaar gaande rijbanen		100 km/h	90 km/h	70 km/h	50 km/h
links	rechts		links	rechts					
1-strooks	2-strooks	3-strooks	2-strooks	1-strooks	700	585	525	400	n.v.t.
2-strooks	1-strooks	3-strooks	1-strooks	2-strooks	1 000	825	750	600	n.v.t.
2-strooks	1-strooks	3-strooks	2-strooks	2-strooks	750	635	575	450	n.v.t.
2-strooks	2-strooks	4-strooks	3-strooks	1-strooks	750	635	575	n.v.t.	n.v.t.
2-strooks	2-strooks	4-strooks	3-strooks	2-strooks	1 000	825	750	n.v.t.	n.v.t.
3-strooks	1-strooks	4-strooks	2-strooks	2-strooks	1 000	825	750	n.v.t.	n.v.t.
3-strooks	1-strooks	4-strooks	3-strooks	2-strooks	1 300	1 085	975	n.v.t.	n.v.t.
3-strooks	2-strooks	5-strooks	4-strooks	1-strooks	1 000	825	750	n.v.t.	n.v.t.
3-strooks	2-strooks	5-strooks	4-strooks	2-strooks	1 300	1 085	975	n.v.t.	n.v.t.
4-strooks	1-strooks	5-strooks	3-strooks	2-strooks	1 300	1 085	975	n.v.t.	n.v.t.
4-strooks	1-strooks	5-strooks	4-strooks	2-strooks	1 300	1 085	975	n.v.t.	n.v.t.
4-strooks	2-strooks	6-strooks	5-strooks	1-strooks	1 300	1 085	975	n.v.t.	n.v.t.
4-strooks	2-strooks	6-strooks	5-strooks	2-strooks	1 300	1 085	975	n.v.t.	n.v.t.
4-strooks	2-strooks	6-strooks	3-strooks	3-strooks	1 300	1 085	975	n.v.t.	n.v.t.
5-strooks	1-strooks	6-strooks	4-strooks	2-strooks	1 300	1 085	975	n.v.t.	n.v.t.
5-strooks	1-strooks	6-strooks	5-strooks	2-strooks	1 300	1 085	975	n.v.t.	n.v.t.

